

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin eksternistyczny z zakresu liceum ogólnokształcącego
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	LPOP–100–2410
<i>Termin egzaminu:</i>	6 października 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	11 października 2024 r.

Egzaminatorze!

- Oceniaj prace zdających uczciwie i z zaangażowaniem.
- **Stosuj przyjęte zasady oceniania w sposób obiektywny.** Pamiętaj, że każda merytorycznie poprawna odpowiedź, spełniająca warunki określone w poleceniu, musi **zostać** oceniona pozytywnie, nawet jeżeli nie ujęto jej w przykładowych odpowiedziach.
- Konsultuj niejednoznaczne rozwiązania zadań z innymi egzaminatorami lub z przewodniczącym zespołu egzaminatorów. W przypadku niemożności osiągnięcia wspólnego stanowiska rozstrzygajcie na korzyść zdającego.
- Podczas przyznawania punktów nie kieruj się emocjami.
- Informuj przewodniczącego o wszystkich nieprawidłowościach zaistniałych w trakcie oceniania, w tym – o podejrzeniach o niesamodzielność w pisaniu pracy.

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Nr zad.	Poprawna/przykładowa odpowiedź <i>*Należy uznać inne odpowiedzi poprawne merytorycznie</i>	Liczba punktów	Zasady oceniania
1.	P F	0–1	1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.
2.	Przykładowa odpowiedź: <i>Lady Makbet jest przekonana, że Makbet, zgodnie z przepowiednią czarownic, zostanie wkrótce królem.</i>	0–1	1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca poprawne wyjaśnienie przytoczonego sformułowania. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
3.	D	0–1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
4.	A – 1, B – 4	0–1	1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca poprawne dobranie rodzajów argumentów do obu podanych przykładów. 0 pkt – odpowiedź niepełna (jedno poprawne dobranie) lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
5.	A D	0–1	1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.
6.	Przykładowa odpowiedź: <i>Makbet jest wolnym człowiekiem i sam decyduje, jak powinien postąpić. Mimo to ulega namowom żony, pokusie ze strony czarownic i własnej, rozbudzonej ambicji. Po zabicju króla mógłby się jeszcze</i>	0–1	1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca poprawne wyjaśnienie kategorii tragizmu w odniesieniu do bohatera, zawierające odwołanie do treści całego dramatu.

	<i>wycofać, ale decyduje inaczej – popęlnia kolejne zbrodnie. Szlachetny rycerz staje się okrutnym tyranem na skutek złych wyborów.</i>		0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.
7.	P P	0–1	1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.
8.1.	C	0–2	1 pkt – odpowiedź poprawna. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
8.2.	Poprawna odpowiedź: <i>korona / złota korona</i>		1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca zastąpienie podkreślonego wyrażenia poprawnym synonimem. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
9.1.	NIE, TAK, TAK	0–3	2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca trzy poprawne wskazania. 1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.
9.2.	Przykładowa odpowiedź: Cecha: <i>sięganie do opisów przyrody budujących nastroj.</i> Przykład z tekstu: <i>Ochryple krakanie kruka, które słyszy Lady Makbet, czekająca na przybycie męża i króla Dunkana, towarzyszy jej zbrodniczym planom i zapowiada nadchodzącą tragedię.</i> Cecha: <i>łączenie elementów świata realnego i fantastycznego.</i> Przykład z tekstu: <i>Utwór nawiązuje do wydarzeń z historii Szkocji, mowa o Anglii, wojnie z Norwegami, a jednocześnie w utworze pojawia się duch Banka; Hekate i czarownice są postaciami fantastycznymi.</i> Cecha: <i>odrzućcie zasady trzech jedności.</i> Uzasadnienie: <i>Akcja rozgrywa się w wielu miejscach, np. na wrzosowisku, w zamku Makbeta, w Anglii i obejmuje okres zdecydowanie dłuższy niż jeden dzień, co wynika z układu zdarzeń – zabójstwo króla, przejęcie władzy przez Makbeta, powstanie opozycji wobec jego rządów.</i>		1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca poprawną cechę, zilustrowaną przykładem z tekstu. 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

10.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <p>1) motyw winy i kary Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i></p> <p>2) motyw żądzy władzy Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i></p> <p>3) motyw kobiety zbrodniarki Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i></p> <p><i>Uwaga: uznajemy za poprawne także przykłady z lektur dla szkoły podstawowej.</i></p>	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca adekwatny tytuł i autora lektury.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.</p>
11.	A	0–1	<p>1 pkt – poprawna odpowiedź.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.</p>
12.	<p>Przykładowa odpowiedź:</p> <p>2. lub 4. <i>Makbet i jego żona zdecydowali o tragicznym losie wielu poddanych im ludzi, ale także poprzez swoje wybory zdecydowali o swoim losie.</i></p>	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca poprawne uzasadnienie wyboru.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.</p>
13.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Autor plakatu przedstawił problem władcy i władzy ukazany w „Makbecie” Williama Szekspira. Makbet jest tyranem, zaślepionym władzą. Aby ją utrzymać, staje się niewolnikiem samego siebie, zmuszonym do dokonywania kolejnych zbrodni, aby ukryć poprzednie. Dlatego na plakacie Makbet ma koronę głęboko naciśniętą na oczy i spiętą ściśle ćwiekami i przykręconą do jego głowy śrubami.</i> <i>Główny bohater dramatu to szlachetny rycerz, który – ogarnięty żądzą władzy – przeobraża się w tyrana. Władza go zaślepia, dlatego na plakacie jest przedstawiony z koroną zasłaniającą mu oczy.</i> 	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca poprawne zinterpretowanie treści plakatu z odniesieniem do jednego elementu graficznego umieszczonego na plakacie.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.</p>
14.	P F	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.</p>
15.	A D	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.</p>
16.	C	0–1	<p>1 pkt – poprawna odpowiedź.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.</p>
17.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Jan Tomkowski używa określeń typu „moim zdaniem” (jak akapicie 4.), by</i> 	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca poprawne uzasadnienie potwierdzone przykładem zaczerpniętym</p>

	<p>podkreślić subiektywny charakter wyrażanych przekonań czy opinii.</p> <ul style="list-style-type: none"> Świadczy o tym np. wypowiedanie się z własnej perspektywy, w 1. osobie liczby pojedynczej (usłyszałem kiedyś). Przez stosowanie słownictwa oceniającego („książka, literatura, czytanie przeżywają głęboki kryzys”) podkreśla ważność omawianego problemu także dla niego osobiście. <p>Uwaga: jako odpowiedź poprawną uznajemy także trafnie dobrany cytat bez żadnego komentarza.</p>		<p>z jednego ze wskazanych akapitów tekstu.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
18.	<p>Przykładowa odpowiedź: <i>Tak, jest to stwierdzenie trafne. Autor wątpi w to, że poziom czytelnictwa wzrośnie; tworzenie literatury i czytanie stanie się raczej zajęciem dla elity. Swoje powątpiewanie podkreśla takimi sformułowaniami jak „być może”, „wydaje się dziś mało prawdopodobny”.</i></p>	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca rozstrzygnięcie oraz sformułowanie poprawnego uzasadnienia zawierającego odwołanie do tekstu i definicji.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
19.	P P	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.</p>
20.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Przytoczona wypowiedź jest zgodna z opinią Jana Tomkowskiego. Autorka zwraca uwagę na związek kryzysu czytelnictwa z przemianami w zakresie komunikacji oraz na wkrótce elitarny charakter czytania literatury. Także Jan Tomkowski dostrzega w rozwoju np. Internetu jedną z przyczyn kryzysu czytelnictwa, a w ostatnim akapicie tekstu stwierdza, że niebawem czytaniem literatury będą zajmować się jedynie elity. Opinie wyrażone w tekstach są zgodne. Autorzy piszą o kryzysie czytelnictwa będącym wynikiem zachodzących przemian komunikacyjnych oraz są przekonani, że czytanie książek stanie się zjawiskiem elitarnym. 	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca stanowisko i jego uzasadnienie, z odwołaniem do przytoczonego tekstu i ostatniego akapitu tekstu Jana Tomkowskiego.</p> <p>0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
21.	B C	0–1	<p>1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa poprawne wskazania.</p>

			0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna (jedno poprawne wskazanie) albo brak odpowiedzi.
22.	B	0–1	1 pkt – poprawna odpowiedź. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
23.	Wypracowanie	0–15	Zasady oceniania – poniżej.

Zasady oceniania wypracowania

I. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Egzaminator sprawdzający wypracowanie zdającego w tym kryterium będzie oceniał, czy:

- nie występuje w nim błąd kardynalny;
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu;
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną;
- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym.

<ul style="list-style-type: none"> • W wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny. ORAZ • W wypracowaniu jest odwołanie do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie nie spełnia któregoś z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO • Wypowiedź jest napisana w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

II. Kompetencje literackie i kulturowe (0–5 pkt)

Aby ocenić wypracowanie w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał, czy:

- zdający wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej (wskazanej w poleceniu bezpośrednio lub ogólnie), a także innych utworów (jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze;
- przedstawił bogatą argumentację;
- nie popełnił błędów rzeczowych, w tym – błędów kardynalnych, zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i do wykorzystanej terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej.

5 pkt	<ul style="list-style-type: none">• Pogłębiona argumentacja.• Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami, ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej.• Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	<ul style="list-style-type: none">• Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości.• Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej.• Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none">• Podjęta próba argumentowania.• Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

III. Kompozycja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu oraz czy jest konsekwentna;
- wypracowanie jest spójne wewnątrzakapitowo i międzyakapitowo;
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

<ul style="list-style-type: none">• Kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu i konsekwentna. ORAZ• Wypracowanie jest spójne w obrębie akapitu i między akapitami. ORAZ Dopuszczalne są 2 usterki w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

IV. Styl (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy, jest funkcjonalne);
- zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

1 pkt	Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).
0 pkt	Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.

V. Język (0–4 pkt)

Aby ocenić wypowiedź w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych;
- środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

Aby ocenić język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Sprawdzi m.in., w jakim stopniu zachowano poprawność składniową, frazeologiczną, fleksyjną i leksykalną wypowiedzi. W ocenie uwzględni liczbę wszystkich błędów językowych, które zdający popełnił w wypracowaniu.

Poprawność środków Zakres środków	nie więcej niż 2 błędy językowe	3–5 błędów językowych	6–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 lub więcej błędów językowych
szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

VI. Ortografia (0–2 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator sprawdzi, w jakim stopniu zachowano poprawność ortograficzną wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.

0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.
--------------	--------------------------------------

VII. Interpunkcja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę i rodzaj błędów interpunkcyjnych popełnionych w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli w wypowiedzi zdający w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator nie przyzna punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera liczbę słów mniejszą niż wskazana w arkuszu egzaminacyjnym, wypracowanie zostanie ocenione wyłącznie w kryteriach: *spełnienie formalnych warunków polecenia, kompetencje literackie i kulturowe oraz kompozycja*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
- Jeżeli praca będzie napisana drukowanymi literami, egzaminator przyzna 0 punktów w kryterium *ortografia*.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym – internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas w przypadku takiego zdającego egzamin z języka polskiego zostanie unieważniony.
- Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.